

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL-sopimuksen) hyväksyminen vuosille 2024-2035

Kaupunginhallitus 23.10.2024 § 263

Tiivistelmä: Hyväksytään omalta osalta Turun kaupunkiseudun MAL-sopimus 2024-2035. Sopimus sisältää keskeisimmät ja vaikuttavimmat maankäyttöä, asumista ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskevat tavoitteet ja toimenpiteet, jotka edellyttävät kuntien keskinäistä tai kuntien ja valtion yhteistyötä.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

kaupunginjohtaja Jari Jussinmäki, p. 02 4745 300

Turun MAL-kaupunkiseudulle on valmisteltu maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2024–2035. Neuvottelutulos valmisteluun osallistuneiden osapuolten kesken saavutettiin 23.9.2024 ja päätettiin lähettää sopimuksen osapuolille hyväksyttäväksi.

Sopimuksella edistetään Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja kansallisten ilmasto- ja energiatavoitteiden toteutumista Turun MAL-kaupunkiseudulla sekä seudun kuntien yhteisesti hyväksytyn rakennemallin 2035 toteuttamista. Sopimus on jatkoa Turun kaupunkiseudun kuntien ja valtion väliselle MAL-sopimukselle 2020–2031.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus perustuu Turun MAL-kaupunkiseudun 13 kunnan ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun kehittämisestä. Sopimuksessa vahvistetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä ja suunnitteluyhteistyön jatkuvuutta. Sopimus edesauttaa kumppanuutta seudun kuntien ja valtion välillä sekä vahvistaa osapuolten yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin. Sopimuksen tarkoitus on varautua pitkäjänteiseen kehitykseen.

Sopimuksen toimenpiteet luovat edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotonttitarjonnalle ja asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien ja maankäytön paremmalle yhteensovittamiselle. Tavoitteena on edistää kestävästä kasvusta kehittämällä valtion ja kuntien yhteistyönä kestävästä yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, elinkeinoelämän elinvoimaisuutta, liikenneturvallisuutta, liikennejärjestelmän digitalisaatiota sekä tarpeita vastaavaa asuntokaavoitusta ja -tuotantoa. Tavoitteena on lisäksi torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta.

Sopimuksessa on kuvattu Turun MAL-kaupunkiseudun tavoitetilat vuodelle 2035, kehityspolut ja tarvittavat kuntien keskinäistä sekä

kuntien ja valtion yhteistyötä edellyttävät toimenpiteet vuosille 2024–2027 tavoitteisiin pääsemiseksi. Lisäksi sopimus sisältää seudun kuntien priorisoidut näkemykset raide- ja tieyhteyksien kehittämishankkeista vuoden 2027 jälkeiselle ajalle huomioitavaksi valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisessä. Sopimus päivitetään neljän vuoden välein.

Varsinaisia toimenpiteitä sopimus sisältää yhteensä 49 kappaletta jaoteltuna seuraaviin neljään teemaan:

- Seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittäminen
- Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä
- Asuminen ja elinympäristön laatu
- Seudun elinvoimaisuus

Toimenpiteet muodostavat laajan ja monipuolisen kokonaisuuden tavoitteiden toteuttamiseksi. Näiden toimenpiteiden etenemistä seurataan valtion ja kuntien muodostamassa yhteisessä seurantaryhmässä vuosittain laadittavalla seurantaraportilla.

Sopimuksessa on Turun MAL-kaupunkiseudun kannalta merkittäviä taloudellisia kokonaisuuksia. Sopimukseen on kytketty tällä kaudella aiemmasta poiketen valtakunnallisesti merkittäviä tieverkon kehittämishankkeita. Valtio rahoittaa E18 Turun kehätien kehittämistä Raision keskustassa sekä MAL-rahoituksella (45 M€), että osana muuta hallitusohjelman investointiohjelmaa. Lisäksi valtio rahoittaa maantien 180 kehittämistä välillä Kurkela–Kuusisto MAL-rahoituksella (12 M€) ja osana muuta hallitusohjelman investointiohjelmaa.

Sopimuksella Turun satamaa kehitetään toteuttamalla uusi henkilöraide valtion ja Turun kaupungin yhteishankkeena. Valtion osuus hankkeesta on enintään 11 miljoonaa euroa. Valtio osallistuu myös loppuihin raitiotien suunnittelukustannuksiin sekä joukkoliikennekäytävän toteuttamista edistäviin rakennuskustannuksiin.

Mikäli raitiotieavustukseen soveltuvia kohteita ei ole määritelty vuoden 2025 loppuun mennessä, kohdistetaan rahoitus (enintään 10 miljoonaa euroa) valtion väyläverkon pieniin yhteisrahoitteisiin parantamishankkeisiin Turun MAL-kaupunkiseudulla.

Lisäksi Turun kaupunki ja valtio edistävät yhteistyössä Itäharjun ja Kupittaaan yhdistävän Kupittaaan kärjen joukkoliikenneyhteyden toteuttamista. Valtion osuus hankkeesta on enintään 10 miljoonaa euroa.

Julkisen henkilöliikenteen palveluita valtio avustaa 6,87 miljoonalla eurolla ja kunnat toteuttavat sopimuksessa esitettyjä joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteitä, mm. runkobussilinjaston ensimmäinen vaihe.

Erona aikaisempiin MAL-sopimuskausiin sopimukseen ei sisälly valtion tukeman Ara- asuntotuotannon minimiosuutta seutujen asuntorakentamisesta. MAL-kaupunkiseudun kuntien tavoitteena on mahdollistaa vuosina 2024–2027 yhteensä noin 14 000 asunnon rakentaminen suhdannetilanne huomioiden.

Kauden 2024–2027 aikana kunnat tulevat päivittämään Turun kaupunkiseudun rakennemallin uudeksi kaupunkiseutusunnitelmaksi.

Valtio ja kunnat sitoutuvat tällä sopimuksella toteuttamaan ja edistämään näitä toimenpiteitä. Sopimus tulee voimaan, kun se on kaikkien osapuolten osalta hyväksytty ja allekirjoitettu.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jussinmäki Jari

Päätösehdotus: Kaupunginhallituksen esitys kaupunginvaltuustolle:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan, valtion ja Turun kaupunkiseudun kuntien välisen Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen vuosille 2024 - 2035.

Kaupunginvaltuusto oikeuttaa kaupunginjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen sekä tarvittaessa hyväksymään siihen vähäisiä muutoksia.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto 13.11.2024 § 56
635/00.04.01/2024

Päätösehdotus: Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan, valtion ja Turun kaupunkiseudun kuntien välisen Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen vuosille 2024 - 2035.

Kaupunginvaltuusto oikeuttaa kaupunginjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen sekä tarvittaessa hyväksymään siihen vähäisiä muutoksia.

Päätös: Kaupunginvaltuusto hyväksyi esityksen yksimielisesti.